

Förord
av Lotta Stern
och Sven-Olov
Daunfeldt

ENTREPRENÖRSSTATEN?

KARL WENNBERG &
CHRISTIAN SANDSTRÖM

RATIO

ENTREPRENÖRSSTATEN?

KARL WENNBERG OCH CHRISTIAN SANDSTRÖM

Karl Wennberg är professor i företagsekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm och forskare vid Ratio – Näringslivets forskningsinstitut. Wennberg forskning handlar om bl.a. entreprenörskap, utbildningsekonomi, regional utveckling, och organisering i nya och små företag.

Christian Sandström är biträdande professor vid Internationella Handelshögskolan i Jönköping och Ratio – Näringslivets Forskningsinstitut. Sandströms forskning handlar om samspelet mellan teknisk och politisk förändring. Han disputerad vid Chalmers 2010 på en avhandling om hur digitaliseringen påverkar etablerade företag och har mer än 30 publikationer i vetenskapliga tidskrifter. Vid Chalmers fick han också pris som bästa lärare 2009 och 2018. Sandström har tidigare gästforskare vid bland annat ETH i Zürich och Universitetet i Cambridge.

Entreprenörstaten?

© Författaren och Ratio 2022

Omslag & sättning: Magnus Frederiksen *Glafisk*

Tryck: Publit

ISBN: 978-91-8059-304-5

RATIO

Ratio är ett fristående forskningsinstitut som forskar om hur företagandets villkor kan utvecklas och förbättras.

Mer information finns på ratio.se

ENTREPRENÖRSSTATEN?

En sammanfattning av:

*Questioning the Entrepreneurial State: Status-quo, Pitfalls,
and the Need for Credible Innovation Policy*

**KARL WENNBERG &
CHRISTIAN SANDSTRÖM**

Entreprenörstaten? är en svensk översättning och sammanfattning av introduktionskapitlet till Karl Wennberg & Christian Sandström *Questioning the Entrepreneurial State: Status-quo, Pitfalls, and the Need for Credible Innovation Policy*, (2022). Springer Link.

Ladda ner *Questioning the Entrepreneurial State* kostnadsfritt via QR-koden nedan.

Innehåll

Sagt om boken	6
Förord – Lotta Stern.....	9
Förord – Sven-Olov Daunfeldt	11
Inledning	15
Industripolitikens återkomst	17
Sammanfattning av Questioning the Entrepreneurial State ..	23
Varför är idén om staten som entreprenör så populär?	31
En inverterad innovationspolitik	33
Vad kan då staten göra?	35
Lärdomar från Sverige	39
Statliga insatser för innovation har skapat gröna bubblor ...	41
Innovationspolitik som fungerar	45
Referenser	47

Sagt om boken

”Creative destruction, innovation and entrepreneurship are at the core of economic growth. The government has a clear role, to provide the basic fabric of a dynamic society, but industrial policy and state-owned companies are the boulevard of broken dreams and unrealized visions. This important message is convincingly stated in Questioning the Entrepreneurial State.”

Anders Borg, former minister
of finance, Sweden

”While governments undoubtedly have an important role in “setting the table” for entrepreneurship, their track record in direct interventions to this end has been much more problematic. The thoughtful essays in this volume highlight the many obstacles that aggressive government efforts to boost entrepreneurs can encounter, and provide a healthy corrective to naïve prescriptions by academics and policymakers alike.”

Josh Lerner, Professor,
Harvard Business School

"Misreading the dynamism of American entrepreneurship, European intellectuals and policy makers have embraced a dangerous fantasy: catching up requires constructing an entrepreneurial state. This book provides a vital antidote: The entrepreneur comes first: The state may support. It cannot lead."

Amar Bhidé, Professor,
Thomas Schmidheiny Professor
of International Business,
Tufts University

"This important new book subjects the emergence of the entrepreneurial state, which reflects a shift in the locus of entrepreneurship from the individual to the public sector, to the scrutiny of rigorous analysis. The resulting concerns, flaws and biases inherent in the entrepreneurial state exposed are both alarming and sobering. The skill and scholarly craftsmanship brought to bear in this crucial analysis is evident throughout the book, along with the even, but ultimately consequential thinking of the authors. A must read for researchers and thought leaders in business and policy."

David Audtretsch,
Distinguished Professor,
Ameritech Chair of Economic
Development, Indiana University

Förord – Lotta Stern

För tjugio år sedan, när Nils Karlson startade Ratio, var forskningen och allmänhetens intresse för entreprenörer och entreprenörskap litet i Sverige (Grönbäck och Johnson 2022). Ratios forskning kring småföretag, familjeföretag och entreprenörer bidrog i hög utsträckning till en förändring och i dag är intresset för entreprenörskap stort, både inom forskning och inom politiken. Entreprenörens bidrag till samhället är i dag allmängods och många hyllar den utvecklingskraft som risktagande, nyskapande, välstånd och till och med misslyckanden ger. Det finns skäl att fråga sig om entreprenörskapsforskningen varit för framgångsrik i sitt genomslag. Framgången har visat sig ha en av många oönskad och avsedd konsekvens i det att utpekandet av entreprenörskap som centralt för utvecklingskraft också har bidragit till ett antal policy-entreprenörer som på olika sätt formulerar och predikar för politiska insatser i syfte att förbättra, stimulera och skapa flera entreprenörer. Maria Mazzucato är ett bra exempel på en mycket framgångsrik policyentreprenör.

Politikens logik av centralstyrning och planering är på många sätt motsatsen till entreprenörskapet spontana ordning, och som beskrivs i den här korta introduktionen av en forskningsantologi med 18 kapitel, är resultaten inte imponerande. Kostnaderna är däremot imponerande och består inte enbart av direkta ekonomiska kostnader, utan också av indirekta kostnader som felriktade stöd, slöseri och perversa incitamentsstrukturer skapar i en marknadsekonomi. Det ger inte utvecklingskraft.

Det tycks som att politikens agerande i syfte att stärka näringslivets utveckling kan ha direkt motsatt effekt. Synnerligen relevant forskning som bidrar med viktig ny kunskap. Den luttrade kanske fnyser nu och tänker ”ny kunskap, pyttsan, att aktivistisk statlig industripolitik misslyckas har vi vetat länge”. På sätt och vis har den luttrade rätt, men den interventionistiska impulsen hos politiska eliter är stark. Den får nya uttryck och formulerar nya mål som motiverar nya storslagna satsningar. Den vill gott.

Att kritiskt granska hur den viljan omsätts i praktiken är en central uppgift för forskningen, liksom att kommunicera resultaten så att de blir kända. Den här skriften syftar till det senare och förhoppningen är att den här introduktionen ska locka till vidare läsning och förkovran. Och en upplyst och god jul.

Lotta Stern,
Professor i sociologi
Vd Ratio

Förord – Sven-Olov Daunfeldt

Den aktiva industripolitiken har fått en renässans i Europa. Det betalas numera ut stora summor i olika selektiva företagsstöd varje år. Ofta har stöden goda intentioner som att leda till fler innovationer och ökad tillväxt, minska koldioxidutsläppen och förbättra klimatet, samt minska orättvisorna och få ett mer socialt hållbart samhälle.

Hur mycket betalas då ut i olika selektiva företagsstöd varje år i Sverige? Och har stödinsatserna de effekter som avses? Artisten Lisa Ekdahl svarar på den frågan när hon sjunger:

*Vem vet, inte du
Vem vet, inte jag
Vi vet ingenting nu
Vi vet inget idag*

Trots att det betalas ut gigantiska summor saknas det nämligen genomgripande sammanställningar och studier av företagsstödens effekter. De utvärderingar som har genomförts har ofta också varit av undermålig kvalitet; återkommande har myndigheterna använt sig av konsulter i stället för oberoende forskare. Effekterna av stödinsatserna har vid flertalet tillfällen utvärderats genom att fråga de stödmottagande företagen hur de har påverkats av stöden. Andra gånger har de metoder som använts inte klarat av att identifiera de kausala effekterna av stöden. Ett positivt resultat kan då bara bero på att mer framgångsrika företag har varit mer benägna att få stöd jämfört med företag som är mindre framgångsrika.

Frågan om stöden har negativa effekter som inte direkt kan observeras har sällan ställts. Vi vet att om den relativa avkastningen på icke-produktiva åtgärder ökar så kommer fler entreprenörer att syssla med detta. Vi får då bidragsentreprenörer som söker stöd i stället för att lägga resurserna på att utveckla sin egen affärsverksamhet. De stödmottagande företagen kan också få konkurrensfördelar som leder till att mer produktiva företag slås ut från marknaden.

Ofta utbetalas stöd trots att det är oklart vad marknadsmisslyckandet som motiverar stödinsatsen är. Sällan ställer någon frågan om det är marknaden eller politiken som bäst kan identifiera vilka företag som har bäst förutsättningar att växa och skapa nya innovationer? Även om det finns ett marknadsmisslyckande så behöver nämligen politikerna också veta *hur* de ska lösa detta problem.

Det glöms också bort att stöden och de administrativa kostnaderna som medföljer har en alternativ användning. Redan i mitten av 1800-talet påtalade Frederic Bastiat att vi inte bara ska analysera det som syns, utan att vi också måste analysera det som *inte* syns. Detta innebär att beslutsfattare som minskar de selektiva företagsstöden har möjligheten att använda dessa resurser för att genomföra åtgärder som gynnar alla företag, givet att det senare är mer effektivt.

I denna skrift genomförs ett systematiskt och genomgripande försök att granska den aktiva statliga industripolitiken, både om den har en teoretisk grund och om det finns ett empiriskt stöd för denna politik. Det är onekligen ett välbehövligt byte av perspektiv. Skriften visar med all tydlighet att goda intentioner inte alltid är detsamma som en god politik.

Min förhoppning är att författarnas bidrag ska leda till en mer konstruktiv debatt om hur vi skapar tillväxt och nya innovationer i Sverige.

Sven-Olov Daunfeldt
Professor i nationalekonomi
Chefsekonom, Svenskt Näringsliv

Inledning

Såväl EU som USA har kämpat med långvariga strukturella kriser, ihållande arbetslöshet och avsaknad av varaktig ekonomisk återhämtning efter den stora lågkonjunkturen 2008–2009, eurokrisen 2011–2012, samt Covid-19-pandemin med dess efterverkningar. Dessa kriser har medfört ett antal skiften inom den ekonomiska politiken. Låga räntor, kvantitativa lättnader och en myriad av offentliga stimulanspaket har följt på varandra. Medan tillgängligt riskkapital och nya digitala startup-företag nådde rekord under flera år, ökade de offentliga och privata skulderna. Alltmedan produktivitetstillväxten och jobbskapande har haltat. I kölvattnet av ovanstående kriser och Rysslands invasion av Ukraina, har även krav på skydd av nationella intressen och branscher vuxit fram, samt välgrundad oro för ökad ekonomisk ojämlikhet och globala miljöproblem. I vissa länder är dessa problemområden brett formulerade i samhället, i andra länder drivna av populistiska och nationalistiska agendor.

I denna intellektuella och ekonomiska jordmån har den interventionistiska industripolitiken upplevt en renässans. Mariana Mazzucatos bok *The Entrepreneurial State* (2011) blev en bästsäljare och utgjorde i kombination med finanskrisen startskottet för alltmer proaktiva statliga ingrepp i ekonomin. Då politiker i västvärlden sökt efter lösningar på vår samtids stora utmaningar och brottats med trög ekonomisk återhämtning låg Mazzucatos bok rätt i tiden. I uppföljaren *Mission Economy* (2021), bygger hon vidare på Richard Nelsons arbete om innovationsuppdrag och mänlandningen från 1970- och 1980-talen.

Här menar Mazzucato att regeringar bör formulera uppdrag (så kallade missions) för att stimulera innovationer, som ska lösa allehanda samhällsutmaningar, från grön energi till nationell energiförsörjning till jämlik hälsa.

Mazzucatos argumentation var både spännande och enkel: Staten hade varit den främsta aktören bakom innovation och ekonomisk tillväxt. Entreprenörer och stora företag hade egentligen bara följt efter och kapitaliserat på de visionära satsningar som stater gjort genom åren. Med ett sådant synsätt har ekonomisk politik, och särskilt innovationspolitik, varit missriktad. Tanken bakom Entreprenörsstaten är att innovation och industriell förnyelse inte främst sker genom oberoende initiativ från entreprenörer och innovationer som utvecklas i mogna företag, utan snarare genom att stater strategiskt tar sig an stora utmaningar och försöker lösa dem genom att "dirigera" olika privata och offentliga aktörer.

Syftet med den här skriften är att granska dessa idéer bakom industripolitikens återkomst i form av tankarna om Entreprenörsstaten. Då beslutsfattare inom politik och förvaltning har varit, och fortfarande är på jakt efter (enkla) lösningar på vår tids samhällsproblem har relativt få forskare och debattörer ifrågasatt Mazzucatos idéer. Forskningen har också i stora delar ignorerat dessa idéer då de främst har populariserats i böcker som inte är ämnade för inomvetenskaplig granskning. Samtidigt har beslutsfattare inom politiken många gånger tenderat att acceptera logiken bakom Entreprenörsstaten, måhända okritiskt så.

Industripolitikens återkomst

Budskapet att politiker och tjänstemän alltid har suttit i förarsätet för den ekonomiska utvecklingen föll onekligen i god jord hos just politiker och tjänstemän. Detta är förmodligen en viktig orsak till att Mazzucatos idéer snabbt accepterades i Europa och även spreds till andra delar av världen. Under åren har hon verkat som rådgivare åt EU-kommissionen och åt många regeringar och myndigheter runtom i världen. De politiker som ställde sig frågande till denna industripolitiska helomvändning och var mer försiktigt inställda till storskaliga statliga satsningar var plötsligt på defensiven.

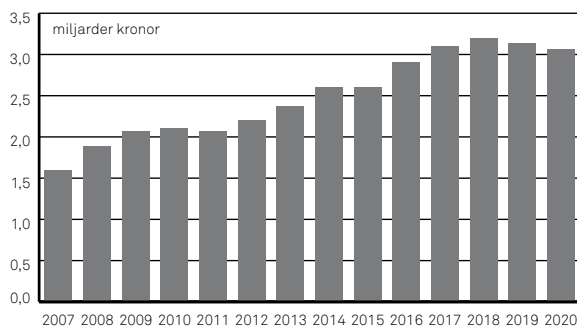
Följaktligen kom idéerna bakom *The Entrepreneurial State* och *Mission Economy* att omsättas i praktik inom såväl EU som andra delar av västvärlden från 2014 och framåt. Även om vi har upplevt en lavinartad ökning i mängden forskning som belyser olika aspekter av uppdragsorienterad innovationspolitik, saknas fortfarande ordentliga empiriska utvärderingar av hur dessa bör utformas, och vi vet fortfarande väldigt lite om huruvida de fungerar eller inte. Det finns dock många kritiska röster som menar att *Missions* är långt ifrån oproblematiska, inte minst när det kommer till att hantera dagens stora utmaningar. De erkända forskarna Dominique Foray, Rickard Nelson (som först myntade begreppet) och David Mowery (2012) argumenterade redan 2012 att dessa missioner "inte är rätt modell för nya [innovations]program för de utmaningar samhället nu står inför" (2012:1697).¹ De menar att Apollo-projektet, mån-

1 "not the right models for new programs aimed at the challenges we now face".

landningen eller Manhattan-programmet som Nelson beskrev som nationella missioner skiljer sig väsentligt från frågor såsom social segregation eller klimatförändring. Framgångsrika nationella missioner har historiskt syftat till att utveckla en viss teknologisk expertis eller en specifik lösning som sedan innebar att programmet kunde avslutas, med andra ord, målet var givet och uppenbart för alla, det vara bara vägen dit som man inte kände till. Om denna fundamentala skillnad mellan teknikorienterade missioner som lätt kan definieras med en målbild som alla inblandade förstår (exempelvis "put a man on the moon before the end of the decade") och en målbild som är mer vag trots att problemet är välkänt (exempelvis "alleviate social segregation" eller "stop climate change") skrev Nelson redan i sin berömda bok *Månen och Ghattot* (1977). Boken förklarar att komplexa problem – i dag ofta benämnda "wicked problems" – där orsakskedjor till problemet är delvis okända, vad som är "rätt nivå" av problemdefinition och problemlösning är debatterat (hur mycket eller hur lite segregation eller klimatförändring kan samhället tillåta), och olika aktörer samtidigt måste förändra sitt beteende och sina prioriteringar, gör dessa typer av problem olämpliga som missioner. Detta just på grund av att upplevelsen och förståelsen av problemet, dess orsaker, och dess allvarlighet, skiljer sig åt mellan samhällsaktörer. I Mazzucatos *Mission Economy* framställs dessa problem som synbart enkelt lösbara genom att helt sonika "dirigera" samhällsaktörer att "prata ihop sig" om problemen och sedan tillsammans formulera en agenda för att försöka lösa dem. Det må låta lätt i teorin – speciellt i ett samförståndsorienterat samhälle som Sverige – men i praktiken uppstår fort svårlösbara eller olösbara problem. Vem bjuds in till samtalet? Vem lyssnar man på? Vem ska betala för förslagen till lösningarna? Hur löser man konflikter? I en färsk genomgång av missionsorienterad innovation pekar även OECD (2021) på de fundamentala skillnaderna mellan "technical problems" och

”wicked problems” och att myndigheter här har en svår avvägning om de söker att formulera missioner: antingen måste missionen vara bred nog att engagera ett stort antal aktörer utan att på förhand identifiera aktörer som ges ”preferens”, men samtidigt måste missionen vara konkret nog så att man kan agera på den (OECD, 2021:35). OECD såväl som erkända innovationsforskare har därför argumenterat att sådana storslagna satsningar löper hög sannolikhet att gagna de företag eller andra aktörer som har mest resurser och som är skickligast på att påverka politiken till sin fördel (Bloom m.fl., 2019). Detta är också något som varnas för i *Mission Economy*, men utan några konkreta rekommendationer kring hur problemet kan undvikas. För alla som suttit i förhandlingar är det lätt att förstå skillnaden mellan ”allas röst är lika viktig” och ”här är vi alla jämlika, men några djur är mer jämlika än andra djur” (Orwells *Djurfarmen*, 1945).

Inom EU har Mazzucatos idéer legat till grund för storskaliga satsningar. Bara EU:s Green Deal uppgår till totalt 1000 miljarder euro över en tioårsperiod. Av dessa medel kommer hela 430 miljarder euro att satsas på vätgas. Vad känner vi till i dag om den här sortens storskaliga, teknikspecifika satsningar och vilka empiriska belägg finns egentligen för att sådana top-down satsningar fungerar? I Sverige ser vi också hur anslagen till innovation bara har ökat med tiden. Figur 1 utgör ett illustrativt exempel, Sveriges innovationsmyndighet Vinnova har fördubblat sin omsättning sedan 2007.

Figur 1: Näringslivsbidrag Vinnova.

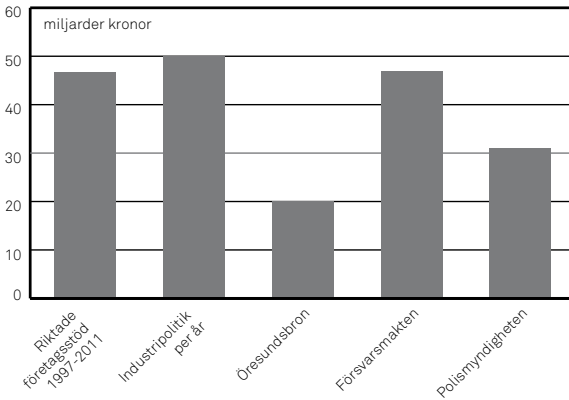
Tabell 1 ger en uppskattning av vad Entreprenörskapsforum (2022) kallar för "Främjarsystemet". Som synes i bilden är en stor del av detta arbetsmarknadspolitiska insatser.

Tabell 1: Entreprenörskapsforums (2022) uppskattning av "främjarsystemet."

	2019/2020 (MSEK)	2014/2015 (MSEK)	Förändring i procent
Näringslivsutveckling	7 139	5 228	+36%
Utrikespolitik	1 071	769	+39%
Forsknings- och innovationspolitik	3 708	3 293	+13%
Arbetsmarknadspolitiska stöd	28 383	25 549	+11%
Stöd till areella näringar	2 106	2 287	-7,9%
Kulturpolitik	470	316	+49%
Regionalpolitiska näringslivsstöd	1 710	1 624	+5%
Miljö- och Energipolitik	1 282	738	+74%
Totalt stöd	45 870	34 904	+31%

Figur 2 ställer industripolitiken i relation till ett antal andra kostnadsposter inom den offentliga sektorn. Totalt uppskattas stöden till näringslivet, inklusive pandemistöd till omkring 50 miljarder per år. Långt ifrån allt detta kan beskrivas som näringspolitik eller innovationspolitik knutet till idén om staten som entreprenör. Beloppen indikerar snarare hur mycket stöd näringslivet får i form av olika former av riktade bidrag. Enligt figur 2 är detta lika mycket som 2,5 gånger kostnaderna för Öresundsbron, mer än 150 procent av kostnaderna för Polismyndigheten och ungefär lika mycket som hela försvaret exklusive investeringar i utrusning.

Figur 2: Industripolitikens kostnader i jämförelse.

Ett fåtal forskare har försökt skärskåda industripolitikens återkomst (Aspromourgos, 2018; Brown, 2021; Mingardi, 2015; Pradella, 2017). Vi känner dock inte till något systematiskt och genomgripande försök att granska industripolitikens renässans, dess teoretiska grundvalar eller empiriska belägg.

I boken *Questioning the Entrepreneurial State* tar vi oss an de bärande idéerna bakom idén om staten som entreprenör och relaterade strategier för att åstadkomma samhällsförändringar. Vi tar upp perspektiv som både kompletterar och kontrasterar industripolitikens återkomst, visar empiriska resultat och försöker formulera en bättre riktning för näringslivspolitikens framöver.

Denna skrift är med andra ord en svensk översättning av introduktionskapitlet till *Questioning the Entrepreneurial State: Status-quo, Pitfalls, and the Need for Credible Innovation Policy* (Wennberg & Sandström, 2022) utgiven på Springer Link.

Vårt innehåll är i flera bemärkelser en varning. Storslagna planer för att skapa önskvärda och lovvärda utfall har sällan en smickrande historik i människans ekonomiska och politiska historia. Konventionell visdom om att politiska auktoriteter varken kan eller bör försöka satsa på specifika bolag eller teknologier och erfarenheterna av att sådana försök förvränger incitamentsstrukturerna och resulterar i skadlig opportunistisk verksamhet, verkar vara bortglömd. Den här skriften fungerar som en teoretisk och empirisk påminnelse.

Sammanfattning av *Questioning the Entrepreneurial State*

Varje kapitel av *Questioning the Entrepreneurial State* (2022) kan läsas som en enskild text, här sammanfattar vi några av de viktigaste resultaten.

Kapitel 2-5 diskuterar olika teoretiska perspektiv som kompletterar en del av de teorierna som ligger bakom idén om staten som entreprenör. Dessa kapitel visar att idéerna bakom top-down-industripolitik sällan beaktar centrala aspekter av individuellt och kollektivt beslutsfattande, ägarskap eller digitaliseringens konsekvenser. I kapitlet "The Entrepreneurial State and the Platform Economy" visar Sinclair Davidson och Jason Potts hur värdet skapas i plattformsekonomin och hur Mazzucatos beskrivningar av plattformsekonomin använder sig av utdaterade teorier. I kapitlet "An Effectual Analysis of Markets and States" tillämpar entreprenörskapsforskaren Saras Sarasvathy teorier om entreprenöriellt beslutsfattande som inkluderar kreativitet, genuin osäkerhet och argumenterar att det är praktiskt taget omöjligt för stater att tillämpa entreprenöriellt beslutsfattande.

I kapitlet "The Entrepreneurial State: An Ownership Competence Perspective" skriver forskarna Samuele Murtinu, Nicolai J. Foss och Peter G. Klein om vikten av ägande och ägarkompetens för innovation. En offentlig ägare saknar ofta såväl incitament för kompetent ägande som förmågan att utöva ett sådant

ägande. Som en följd av detta blir offentliga aktörer som regel mindre innovativa.

Bokens första del avslutas med Johan P. Larssons kapitel "Innovation Without Entrepreneurship? The Pipe Dream of Mission-Oriented Innovation Policy". Här menar Larsson, verksam vid universitetet i Cambridge, att staten inte kan fungera som en entreprenör eftersom den inte möter någon reell risk, inte har någon egentlig marknad eller kan bli utvärderad på ett ordentligt sätt. Larsson bryter ner idén om en uppdragsbaserad policy och drar slutsatsen att sådana insatser inte fungerar i praktiken eftersom det är omöjligt för en grupp med utspridda aktörer med skilda incitament att komma överens om det uppdrag som formuleras, hur det ska åstadkommas och hur det ska utvärderas.

Sammantaget visar bokens första del att även om storslagna statliga mål och goda intentioner ofta står i konflikt med existerande kunskap om hur företagande och utveckling sker i öppna och fria demokratier.

I bokens andra del diskuteras ett flertal olika empiriska exempel på innovationspolitik ämnad för mer entreprenörskap. I ett kapitel skriver Dan Hjalmarsson, innovationsforskare och sedermera generaldirektör för Tillväxtanalys, om vilken politik som kan bidra till att regioner blir mer innovativa. Han menar att framgångsrik politik handlar om att skapa rätt incitament, inte försöka välja rätt företag eller rätt teknologier och att säkerställa rättvis konkurrens.

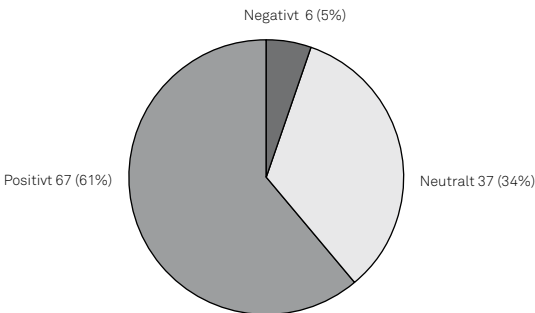
I kapitlet "Reducing Higher Education Bureaucracy and Reclaiming the Entrepreneurial University" skriver Siri Terjesen om byråkrati inom den högre utbildningen med utgångspunkt i sin roll som vice dekan på Florida Atlantic State University. Hon

argumenterar att olika top-down-initiativ från politiken skapar mer byråkrati och stelhet inom akademien snarare än mer experiment. Terjesen utvecklar också olika index för att mäta mängden byråkrati på ett universitet.

Texten "Cultural Ideals in the Entrepreneurship Industry", av Anna Brattström vid Lunds universitet, beskriver framväxten av en entreprenörskapsindustri i Skåne. Hon menar det uppstått ett kulturellt ideal runt att vara entreprenör. I stället för att skapa riktiga företag börjar människor konsumera identiteten "entreprenör".

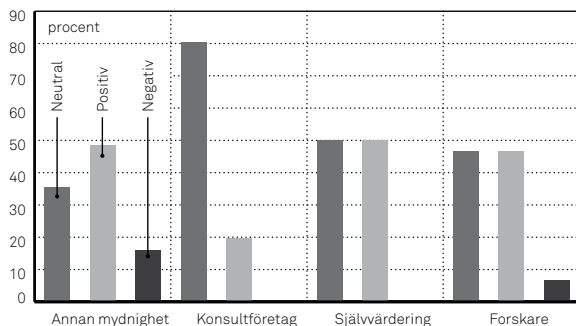
"Evaluating Evaluations of Innovation Policy: Exploring Reliability, Methods and Conflicts of Interest" av Elias Collin, Christian Sandström och Karl Wennberg innehåller en genomgång av hur innovationspolitiska insatser utvärderas. De visar att majoriteten av utvärderingarna tenderar att vara positiva, men att dessa uttalanden inte backas upp av några studier av effekter. Figur 3 och figur 4 visar hur en betydande majoritet av utvärderingarna är positiva, samt att det i kategorierna

Figur 3: Utvärderingar av näringspolitiken.

Konsultutvärderingar och Självutvärderingar inte finns några negativa utvärderingar.

Figur 4: Utvärderingar per kategori av utvärderare

Kapitlet "Do Targeted R&D Grants Toward SME:s Increase Employment and Demand for High Human Capital Workers?" innehåller en utvärdering av ett antal stöd till små och medelstora företag och har författats av Sven-Olov Daunfeldt, Daniel Halvarsson, Patrik Tingvall och Alexander McKelvie. Deras mest signifikanta resultat är frånvaron av signifikanta effekter på antalet anställda, omsättning eller vinst. Om man tar administrativa kostnader i beaktande indikerar dessa resultat att stöden ofta är skadliga för ekonomin.

I nästföljande del av boken diskuteras idén om staten som den främsta drivkraften bakom omställning till hållbar utveckling. Här presenteras lärdomar från bland annat EU, Kina och ett flertal svenska regioner.

Texten "Third-Generation Innovation Policy: System Transformation or Reinforcing Business as Usual?" av John-Erik Bergkvist, Jerker Moodysson och Christian Sandström innehåller en kritisk diskussion av satsningar på hållbarhet. Forskarna menar att den tredje generationens innovationspolitik löper hög sannolikhet att gagna etablerade intressegrupper snarare än att bidra till verklig industriell förnyelse.

Efterföljande kapitel innehåller ytterligare empiriska exempel på hur grön industripolitik kan misslyckas. I kapitlet "Less from More: China Built Wind Power, but Little Electricity Came" skriver Jonas Grafström om hur den kinesiska vindkraftsindustrin har misslyckats, då kapaciteten har byggts ut men effekten inte ökat i samma utsträckning. I nästföljande kapitel "The Failures of the Entrepreneurial State: Subsidies to Renewable Energies in Europe" skriver Carlo Amenta och Carlo Stagnaro om hur EU:s subventioner till förnybar energi har haft begränsade positiva effekter på miljön och inte gjort särskilt mycket gott för ekonomin.

Christian Sandström och Carl Alm skriver om "Directionality in Innovation Policy and the Ongoing Failure of Green Deals: Evidence From Biogas, Bio-ethanol, and Fossil-Free Steel". Här beskrivs ett antal historiska exempel på misslyckade gröna industrisatsningar såsom biogas och etanol i Sverige. Mekanismerna bakom identifieras och tillämpas sedan på de pågående satsningarna på fossilfritt stål i norra Sverige. Sandström och Alm menar att stora mängder "gratispengar" förvränger incitamentsstrukturerna och gör företag immuna mot risker, vilket i sin tur medför halsbrytande satsningar på teknologier med begränsad potential. Resultatet blir en frånvaro av såväl ekonomisk som miljömässig utveckling.

Bokens sista del diskuterar hur vi kan lämna idén om staten som entreprenör och röra oss mot en mer holistisk och generell innovationspolitik som tar avstamp i befintlig kunskap om hur innovation fungerar i praktiken. Här lyfts ett flertal olika aspekter av hur innovationspolitik kan användas för att skapa förnyelse i ekonomin. Alex Coad, Peter Harasztosi, Rozalia Pal och Mercedes Teruel beskriver den forskning som för närvarande finns gällande snabbväxande företag, deras effekter på innovation och jobbskapande samt hur olika policy-instrument kan användas. De understryker vikten av att skapa rätt incitamentsstrukturer och att olika sorters policy behöver koordineras över tiden. En sådan evidens-baserad politik kanske är mindre spektakulär än ambitiösa *Moonshots* och de idéer som ligger bakom *The Entrepreneurial State*, men är sannolikt mer effektiva i det långa loppet.

Klas A. M. Eriksson och Rasmus Nykvist skriver om "Public-Steering and Private-Performing Sectors: Success and Failures in the Swedish Finance, Telecoms, and City Planning Sectors". De beskriver tre historiska exempel på industriell och institutionell omvandling och dokumenterar skillnaderna i innovation och konkurrenskraft mellan sektorer som liberaliserats, och stadsplaneringen som alltjämt påminner om en planekonomi. Resultaten illustrerar den kritiska rollen som särintressen har i att blockera försök till förnyelse. De poängterar också att innovationspolitik behöver utformas så att etablerade intressegrupper inte hindrar förnyelse. I kapitlet "The Digital Platform Economy and the Entrepreneurial State: A European Dilemma" skriver Zoltan J. Acs om hur digitala marknader inte kan styras med top-down-politik. Acs jämför tillväxten i digitala plattformar i USA, Sydostasien och EU och menar att frånvaren av konkurrenskraftiga plattformar i EU är direkt knuten till att man försökt låta staten styra innovationsprocessen. Forskningslitteraturen om innovationssystem har etablerats

och nått genomslag i Europa medan amerikansk näringspolitik haft ett mer traditionellt synsätt som understryker vikten av privata företag och privat finansiering. Enligt Acs är detta den främsta orsaken till att EU tappar i konkurrenskraft.

I bokens sista och avslutande kapitel, "Collaborative Innovation Blocs and Mission-Oriented Innovation Policy: An Ecosystem Perspective", relaterar Niklas Elert och Magnus Henrekson den uppdragsbaserad innovationspolitiken till en etablerade litteratur som kallas för kollaborativa innovationsblock. Kapitlet diskuterar även hur en mer holistisk innovationspolitik kan skapas i praktiken.

Varför är idén om staten som entreprenör så populär?

Mazzucatos *The Entrepreneurial State* gav politiker och beslutsfattare vad de efterfrågade. Boken gav dessa aktörer ett smickrande budskap då de lyftes fram som ekonomins verkliga hjältar.

I *Questioning the Entrepreneurial State* (Wennberg & Sandström, 2022) visar vi att den bilden är en förenkling. Redan 2009 skrev Harvardprofessorn Josh Lerner boken *Boulevard of Broken Dreams*, som är full av exempel på misslyckade statliga satsningar på innovation och entreprenörskap. Många samtida exempel på sådana misslyckanden finns återgivna i Lernalers bok. Intressant nog verkar inte dessa ha hindrat EU från ett gå mot alltmer interventionistisk industripolitik.

En annan orsak till att *The Entrepreneurial State* blev så populär är förmodligen att den är kompatibel med etablerade intressegruppers agendor. Som flera kapitel i *Questioning the Entrepreneurial State* visar, tenderar olika stödstrukturer, plattformar för samverkan mellan offentlig och privat sektor, och stora summor till tekniks specifika stöd att hamna i händerna hos etablerade intressegrupper. Det vore därför konstigt om inte dessa grupper också ansåg att den förda politiken var önskvärd.

I en skrift av Potts med kollegor (2016) lyfts två alternativa synsätt på innovationspolitik fram. Författarna menar att politik

antingen kan syfta till att ta bort hinder och inflytande från intressegrupper eller att ge olika typer av stöd. Det senare alternativet är som regel mycket enklare att rättfärdiga politiskt. Att ge stöd skapar inte några fiender. Kostnaden för stöden kan vara stora, men är distribuerade över ett större kollektiv av skattebetalare. Nyttorna är däremot koncentrerade till ett fåtal aktörer. Omvänt kommer politiska åtgärder ämnade att ta bort hinder eller eliminera särintressens inflytande att vara mindre populära. Att hantera motstånd mot innovation i form av etablerade monopol, regleringar eller institutionella hinder är förknippat med betydande politiska kostnader. Även om nyttan av sådana reformer är potentiellt stor, är den mindre synlig, då den är fördelad över många aktörer och utspridd över tiden. En viktig slutsats är därför att idén om staten som entreprenör har blivit så populär, eftersom den är förenlig med behoven hos många viktiga intressegrupper i samhället: politiker och myndigheter upphöjs till entreprenöriella och innovativa parallellt med att etablerade företag och intressegrupper ofta skyddas från konkurrens via olika samverkansprogram.

En inverterad innovationspolitik

Som visats i *Questioning the Entrepreneurial State* tenderar inflytande från intressegrupper och den politiska processens inneboende logik att resultera i en mängd selektiva och specifika stöd i stället för att konstruktivt adressera motstånd mot innovation. Det är med andra ord mer politiskt utmanande att föra en politik som är generell eller tar sig an specifika intressegrupper som står i vägen för förnyelse. Innovationspolitik bör handla om att ta bort hinder för teknikutveckling och företagstillväxt snarare än om att dela ut mängder stöd. Fokus borde skifta till mer generella förutsättningar för innovation och entreprenörskap snarare än att stödja särskilda teknologier. Att staten satsar på enskilda teknologier eller sätter upp storskaliga *uppdrag* innebär stora risker att man förvränger marknadens selektionsprocess, låser in branscher i fel teknik och snedvridningar av konkurrensen.

Vad kan då staten göra?

Innovation är en komplex evolutionär process som präglas av både misslyckanden och oförutsägbara framsteg (Aldrich, 1999). Interventioner som är ämnade för ökad direktionalitet löper en risk att ge näring åt mäktiga intressegrupper i stället för att bana väg för entreprenörskap och ny teknik. Den kanske viktigaste slutsatsen från en bred teoretisk och empirisk litteratur om innovation och innovationspolitik är att goda institutioner snarare än specifika försök av byråkrater och politiker att välja företag, teknologier, branscher, är viktigt för att skapa värde för samhället (Aghion m.fl., 2016; Baumol, 2002; North, 1990). Därför är den bästa politiken för att stimulera innovation och förnyelse att ge stöd åt produktiv ekonomisk aktivitet mer generellt: skydd av äganderätt, öppna marknader, en stabil ekonomisk politik och lagar som uppmuntrar konkurrens och entreprenörskap.

I en bok om de främsta institutionella faktorerna för innovation ger Elert med flera (2019) ett antal vägledande principer för hur politik bör utformas: neutralitet, transparens, moderation, möjligheter att utmana, legalitet och rättfärdigande.

Neutralitet handlar om att inte någon specifik part ska gynnas i en konflikt eller i en särskild industri. Politiker bör därmed skapa rättvisa spelregler för etablerade företag och intressen, inte minst gällande nya företag (Djankov m.fl., 2002). Med tillgång till större finansiella och relationella resurser tenderar ofta etablerade företag att ha överhanden.

Transparens handlar om att politiker behöver agera på ett sådant sätt att det är enkelt för andra att se vad som pågår och vilka konsekvenserna blir av deras agerande. Transparens handlar därför om öppenhet, kommunikation och ansvarsutkrävande. En framgångsrik entreprenör uttryckte saken på följande sätt vid ett seminarium på Entreprenörskapsforum (2012):

”skatter är som regn, det regnar mycket i det här landet. Det är ok, så länge vi kan planera för det. Vi fokuserar på andra saker, som att rekrytera de bästa personerna, att utveckla någonting nytt och bättre för våra kunder. Så länge skatter och regleringar är rättvisa och transparenta och tillämpliga för alla så är de egentligen inget problem.”

Moderation innebär att ytterligheter bör undvikas (Elert m.fl., 2019). Framtiden är osäker och oförutsägbar. Därför är det viktigt att båda vara försiktig med vilka stöd och åtgärder som införs, samt att dessa åtgärder också kan reverseras.

”Möjligheter att utmana” innebär att det ska vara enkelt för företag att ta sig in på en marknad och försöka konkurrera. Marknadspositioner, åsikter och sanningar behöver kritiseras och ifrågasättas. Om institutioner och politik inte kan ifrågasättas, riskerar de att bli utdaterade och ekonomin tappa i konkurrenskraft.

Legalitet handlar om att formella och informella regler behöver sammanfalla så att rättsstatens principer upprätthålls. Om lagar inte är förenliga med de normer som existerar i ett samhälle blir rättsstaten ett hyckleri, vilket gradvis bryter ner den.

Idén om staten som entreprenör är på många vis oförenlig med de kriterier som presenterats ovan. Storslagna innovationsprogram är inte förenliga med principer om neutralitet eftersom de tenderar att gagna etablerade storföretag snarare än nya företag. De är inte heller kompatibla med principer om moderation eftersom många "missions" och satsningar är riktade mot särskilda fördefinierade uppgifter. Marknader blir allt svårare att utmana, det blir också otydligt hur dessa utvärderas (Janssen m.fl., 2021).

Även om stora tekniska genombrott ibland har sitt ursprung i betydande tekniska satsningar inom exempelvis militären eller offentlig forskning är det långt ifrån självklart att statliga aktörer i nästa skede är bäst lämpade att selektera fram vilka teknologier som kan och bör kommersialiseras.

Specifika politiska interventioner kan ha betydande effekter på innovationsförmågan för en ekonomi, men effekten är ofta indirekt och dessutom också oavsiktlig. Efter Sovjetunionens fall flyttade många duktiga ingenjörer och matematiker till såväl USA som Israel som gav dem medborgarskap. Dessa medborgare hade därefter betydande positiv inverkan på innovationskraften i dessa länder. I länder som USA och Sverige har skatteförmåner knutna till exempelvis avdrag för persondatorer eller bredband skapat en jordmån för innovationsorienterat entreprenörskap hos befolkningen. Detta var aldrig målet med den politik som fördes, utan en oavsiktlig effekt. Ekonomer har argumenterat att bredare institutionella förändringar såsom reformer på bostadsmarknaden eller inom utbildningssystemet kan ha långt större effekter för innovationskraften i ett land än specifika satsningar på specifika teknologier (Bell m.fl., 2019; Bloom m.fl., 2019).

Sammanfattningsvis behöver innovationspolitiken skifta fokus bort från olika former av stöd och handla mer om generella förbättringar snarare än storslagna "missions". En sådan ansats är förstås mindre politiskt tilltalande och mer abstrakt än spektakulära satsningar på grön teknik eller liknande.

Lärdomar från Sverige

Flera av fallstudierna i boken *Questioning the Entrepreneurial State* (2022) handlar om den svenska ekonomin. Trots att Sverige är en relativt liten ekonomi har landet blivit till något av en entreprenöriell tillväxtmotor under de senaste två decennierna, inte minst inom IT och särskilt inom mjukvaruindustrin. Sverige har blivit en av Europas främsta hubbar för startup-företag och attraherar stora mängder riskkapital från utlandet. Varför?

En viktig faktor handlar om de stora investeringarna i IT-infrastruktur och utbildning som gjordes under mitten av 90-talet. Bredband blev tillgängligt snabbt för stora delar av landet och det var möjligt att göra skatteavdrag på att ha dator i hemmet. Samtidigt riktades betydande utbildningsinsatser gällande IT mot allmänheten. Sammantaget innebar detta att det växte fram en gemenskap av självlärda programmerare och utvecklare under tidigt 2000-tal (Olsson & Hallberg, 2018). Tillgång till gratis högre utbildning av god kvalitet har också varit viktigt.

En annan bidragande orsak har varit att företagsklimatet har förbättrats under en längre tid. Företagsskatterna ligger på 20 procent. Skatter på arbete både i form av arbetsgivaravgifter och löneskatt är fortfarande höga, men skatterna på ägande, kapital och utdelningar är väsentligt lägre. Kombinationen höga skatter på arbete och väsentligt lägre skatter på kapital och ägande har inneburit att incitamenten för entreprenör-

skap har stärkts väsentligt under en längre tid (Henrekson & Sanandaji, 2016).

Bortom stärkta incitament för entreprenörskap och en relativt effektiv och transparent offentlig förvaltning har Sverige genomgått en process av privatiseringar och avregleringar under de senaste tre decennierna. Marknader har öppnats upp och blivit föremål för entreprenörskap och innovation. Sverige var först i världen med en helt privat och digital börs för handel med aktier 1992. Postmarknaden öppnades upp för konkurrens redan 1992 och andra delar av ekonomin såsom välfärdssektorn och utbildningssystemet har öppnats upp för konkurrens. Dessa reformer har gemensamt lett till att Sverige klättrat i flera rankningar gällande konkurrenskraft, företagsklimat och innovationsförmåga (Karlson, 2018). Samtidigt har välfärdsstaten förmodligen också skapat ett visst element av grundtrygghet som i sin tur kan ha stärkt entreprenörskapet i ekonomin.

Med hjälp av betydande miljölagstiftning har landet också klarat av att kombinera ekonomisk och miljömässig utveckling. Under perioden 1990-2018 minskade CO₂-utsläppen med 27 procent trots att ekonomin under samma tidsperiod växte med 85 procent. Det har skett betydande effektiviseringar gällande bränsleanvändning. Vattenanvändningen har legat still i 30 år, trots att ekonomin nästan har fördubblats. Kvaliteten på luften har förbättrats. 24 av 26 föroreningar som mätts av Naturvårdsverket sedan 1990 har gått ner. I genomsnitt är minskningen 50 procent, då BNP nästan har fördubblats är nedgången i relation till BNP ännu större, nämligen 77 procent. Utsläpp av bly har minskade med hela 97 procent (Grafström & Sandström, 2020).

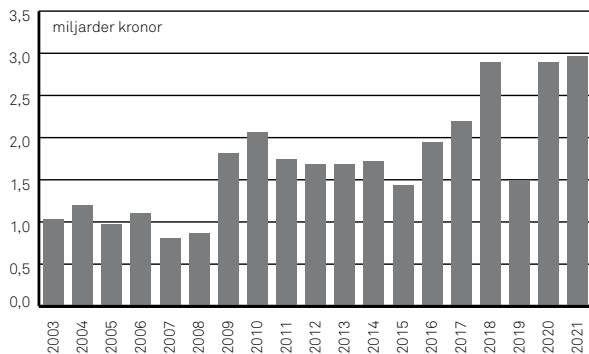
Statliga insatser för innovation har skapat gröna bubblor

I vissa sektorer har Sverige emellertid valt att försöka skapa hållbarhet genom att staten agerar som entreprenör. Storslagna satsningar har gjorts på ett flertal områden. Det är också här vi ser de största besvikelserna. Kommunala investeringar i biogas visade sig fruktlösa – etanolbilar subventionerades hårt under tidigt 2000-tal och bubblan sprack sedan 2009–2010 (Sandström & Björnemalm, 2022). Det gjordes dessutom försök att extrahera etanol ur cellulosa i Sekab i norra Sverige för att skapa såväl återindustrialisering som hållbar utveckling. Resultatet blev tyvärr det rakt motsatta – ekonomiskt haveri och ett växande skuldberg för kommunens invånare samt utebliven teknisk utveckling.

Alla dessa misslyckanden har gemensamt att de tog sin utgångspunkt i att staten skulle agera som entreprenör. Med utgångspunkt i idéer om samverkan i ett ”innovationssystem” kanaliserades stora mängder skattepengar, stöd och subventioner från såväl EU-nivån som den nationella nivån ner till kommunala bolag, som sedan blev immuna mot risker och började satsa på teknologier utan potential.

Trots dessa misslyckanden har Energimyndigheten fått alltmer medel under en längre tid, oavsett färg på regeringen. Figur 5 visar att myndighetens anslag har mer än tredubblats sedan 2007 och uppgår i dag till mer än tre miljarder kronor.

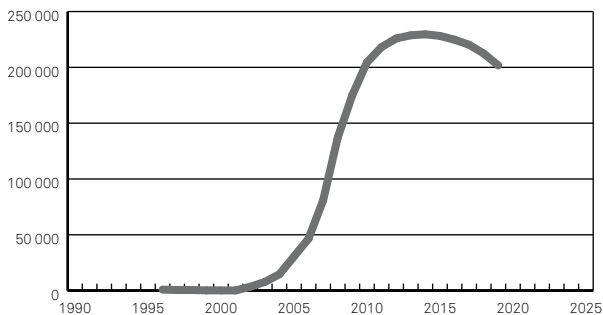
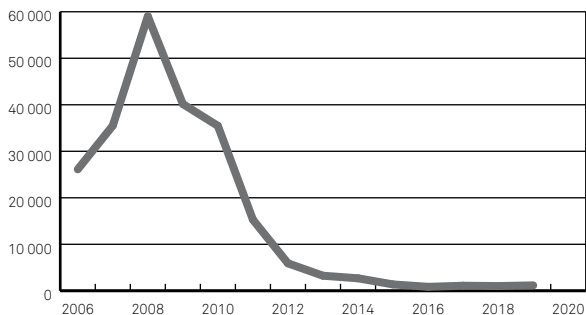
Figur 5: Energimyndighetens erhållna medel från statsbudgeten.

En stor del av ökningen har gått rakt in i de misslyckanden som beskrivits ovan.

Hur kommer det sig att alltmer pengar anslås till en verksamhet som resulterat i sådana problem? Stödpolitiken har få fiender, samtidigt som regioner, kommunala bolag, myndigheter, universitet och ett komplex av hållbarhetsorganisationer får mer resurser. Politiker har samtidigt ett behov av att framstå som handlingskraftiga. Dessutom kan de sola sig i fåringen från nyinvidga pilotanläggningar och samtidigt i media påtala hur mycket de satsar på hållbarhet. Då problemen infinner sig långt senare behöver de sällan ta ansvar för dessa misslyckanden.

Den aktiva stödpolitiken ger med andra ord upphov till gröna bubblor och vi ser historiskt hur dessa satsningar trots problemen tenderar att växa med tiden, främst för att de gagnar ett komplex av politiker, myndigheter, kommunala bolag och olika sorters hållbarhetsaktörer.

Figur 6: Antal etanolbilar i trafik.**Figur 7: Nyregistrerade etanolbilar per år.**

Figurerna 6 och 7 visar hur etanolbubblan blåstes upp av en kombination av riktade stöd, avdrag, tvingande lagstiftning och att stora statliga pengar gjordes tillgängliga för de företag som valde att försöka producera etanol ur spannmål eller

cellulosa. 2008 var 20 procent av bilarna som såldes i Sverige etanolbilar. Bara ett par år senare kollapsar bubblan. Vi fick en frånvaro av ekonomisk och miljömässig utveckling (Sandström & Björnemalm, 2022).

Innovationspolitik som fungerar

Elert med flera (2019) introducerade ett antal vägledande principer – såsom teknikneutralitet, transparens, moderation, legalitet – för att åstadkomma mer entreprenörskap. Sveriges framgång som innovationsland de senaste decennierna har i hög utsträckning handlat om att vi har följt dessa principer. Marknader har öppnats upp, villkoren för innovation och entreprenörskap har förbättrats, upphandlingsrutiner är transparenta, det råder likabehandling inför lagen mellan olika företag och individer och så vidare. Om politiken beställer en lösning kan olika företag erbjuda en lösning, men politiken tar inte ställning till om teknik A eller B är bäst alternativ, utan bara till kraven som lösningen ska uppfylla (till exempel högre effektivitet, mindre utsläpp). Att frångå dessa principer riskerar att leda till lägre innovationskraft, mer oligopol, och risker för korruption.

Resultaten i boken *Questioning the Entrepreneurial State* visar att innovationspolitik inte primärt bör handla om samverkansprogram, storslagna satsningar eller teknikspecifika offentliga investeringar eller stöd. Innovationspolitiken bör i stället inverteras. Snarare än att ge aktiv och specifik support till enskilda företag eller teknologier som bedöms vara förenliga med vissa mål, bör den fokusera på generella och passiva åtgärder med fokus på förutsättningar för att innovation ska uppstå. Breda reformer som gör det enklare att starta företag, som höjer utbildningsnivån och säkerställer att inte mäktiga intressegrupper utövar ett oproportionerligt inflytande i sam-

hället. Politikens roll blir att säkerställa dessa produktionsfaktorer, samt lagar och regler, som innebär att gemensamma tillgångar såsom miljön inte förstörs.

Referenser

- Aghion, P., Akcigit, U., Deaton, A., & Roulet, A. (2016). Creative destruction and subjective well-being. *American Economic Review*, 106(12), 3869–3897.
- Aspromourgos, T. (2018). Mazzucato on Value and Productive Activity: A Review. *History of Economics Review*, 70(1), 72–82. <https://doi.org/10.1080/10370196.2018.1552482>
- Baumol, W. J. (2002). *The Free-market Innovation Machine: Analyzing the Growth Miracle of Capitalism*. Princeton University press.
- Bell, A., Chetty, R., Jaravel, X., Petkova, N., & Van Reenen, J. (2019). Who becomes an inventor in America? The importance of exposure to innovation. *The Quarterly Journal of Economics*, 134(2), 647–713.
- Bloom, N., Van Reenen, J., & Williams, H. (2019). A toolkit of policies to promote innovation. *Journal of Economic perspectives*, 33(3), 163–184.
- Brown, R. (2021). Mission-oriented or mission adrift? A critical examination of mission-oriented innovation policies. *European Planning Studies*, 29(4), 739–761.
- Djankov, S., LaPorta, R., Lopez-de-Silanes, F., & Shleifer, A. (2002). The Regulation of Entry. *Quarterly journal of economics*, 117(1), 1–37.
- Elert, N., Henrekson, M., & Sanders, M. (2019). *The entrepreneurial society: a reform strategy for the European Union*. Springer Nature.
- Entreprenörskapsforum. (2012). Swedish Economic Forum Report 2012 – Entrepreneurship, norms and the business Cycle. *Stockholm: Entreprenörskapsforum*.
- Henrekson, M., & Sanandaji, T. (2016). Owner-level taxes and business activity. *Foundations and Trends in Entrepreneurship*, 12(1), 1–94.

- Janssen, M. J., Torrens, J., Wesseling, J. H., & Wanzenböck, I. (2021). The promises and premises of mission-oriented innovation policy – A reflection and ways forward. *Science and Public Policy*, 48(3), 438–444.
- Mingardi, A. (2015). A critique of Mazzucato's Entrepreneurial State. *Cato Journal*, 35, 603–625.
- Nelson, R. R. (1977). *The moon and the ghetto*. New York: Norton.
- North, D. C. (1990). *Institutions, institutional change and economic performance*. Cambridge university press.
- OECD. (2021). The design and implementation of mission-oriented innovation policies: A new systemic policy approach to address societal challenges. *OECD Science, Technology and industry policy paper No. 100*.
- Olsson, B., & Hallberg, M. (2018). FinTech in Sweden: Will policymakers'(in) action nurture or starve its growth? In R. Teigland, S. Siri, A. Larsson, A. Moreno Puertas, & C. Ingram Bogusz (Eds.), *The Rise and Development of FinTech* (pp. 66–84). Routledge.
- Pradella, L. (2017). The entrepreneurial state by Mariana Mazzucato: A critical engagement. *Competition & Change*, 21(1), 61–69.

Västvärlden har upplevt ihållande arbetslöshet och avsaknad av varaktig ekonomisk återhämtning. Vi har sett hur skydd av nationella intressen vuxit fram, liksom välgrundad oro för ekonomisk ojämlikhet och globala miljöproblem.

I denna jordmån har den interventionistiska industripolitiken upplevt en renässans. Mariana Mazzucatos bok *The Entrepreneurial State* (2011) utgjorde tillsammans med finanskrisen startskottet för alltmer proaktiva ingrepp i ekonomin. Hennes argumentation var spännande och enkel: Staten har varit den främsta aktören bakom innovation och ekonomisk tillväxt: entreprenörer och stora företag har egentligen bara kapitaliserat på dessa satsningar.

I den här skriften granskas dessa idéer. Vårt innehåll är i flera bemärkelser en varning. Storslagna planer för att skapa önskvärda utfall har sällan ett historiskt smickrande facit. Politiken varken kan eller bör försöka satsa på specifika bolag eller teknologier. Resultatet förvränger incitamentsstrukturerna och resulterar i skadlig opportunist.

”Creative destruction, innovation and entrepreneurship are at the core of economic growth. The government has a clear role, to provide the basic fabric of a dynamic society, but industrial policy and state-owned companies are the boulevard of broken dreams and unrealized visions. This important message is convincingly stated in Questioning the Entrepreneurial State.”

Anders Borg, former minister
of finance, Sweden

RATIO

